

for langt; og saa gik det, som det altid gaar: Jo flere Sædler et Land trykker, desto mindre bliver de værd. Det havde endvidere den Følge, at den Inflation, som opstod, denne Oppustning af Værdierne, demoraliserede Befolkningen, Pengerigeligheden paavirkede ogsaa Nationens Levevis i en højst uheldig Retning. Nu kommer Svien; nu, da vi skal til at gaa den anden Vej — det har jo allerede været en Tid —, rammer det haardt mangfoldige af dem, som er ganske uskyldige i den Situation, som vi er i.

Jeg har haft den Ære at være Medlem af de forskellige Kommissioner, der har været nedsat i den Anledning — jeg minder om Valutakommissionen af 1920, Nationalbankens Valutakonference 1923 —, og i disse ønskede man ved forskellige Kvaksalvermidler at standse Kronens Nedgang. Det var saadanne Midler som almindelig Told eller Guld-told eller Importregulering og meget andet. Det var noget, der ikke kunde naas til Enighed om indenfor disse Kommissioner, og det vilde heller ikke have hjulpet; men det var den daværende Oppositions Krav til den da siddende Venstre-regering, at det var den Slags Ting, der skulde til, Gang paa Gang kaldte den paa Regeringen, det var den, der skulde ordne det hele. Først da vi fik den nuværende Regering, blev der Ørenlyd for det naturlige Krav, at det var Nationalbanken, der skulde holdes til og hjælpes til at gøre sin Pligt og bringe Orden i, hvad den havde bragt i Uorden. Da den højtærede Statsminister i Sommer-samlingen 1924 forgæves havde forsøgt sig med sit Valutavalgprogram om Importregulering, Økonomiraad, Formuekonfiskation o. s. v., og det ikke gik, slog han ind paa den ikke ukendte Vej at nedsætte en ny Kommission, der til en Afveksling kaldtes et Raad. Dette Raad enedes saa omtrent om den Betragtning, at det er Nationalbanken, Rigsdagen skal holde sig til og stille Krav til. Resultatet af disse Overvejelser blev Loven af 20. December 1924. Ved den forpligtede Banken sig til at holde en Kurs paa Kronen fra 65 til 70 Guldøre i Forhold til Dollars, og for at den kunde opfylde dette, stilledes der betydelige Kreditter til dens Raadighed. Banken var betænkelig, men den bøjede sig, og denne Lov i Forbindelse med forskellige andre Omstændigheder ændrede Stillingen saa stærkt, at Bekymringen for Kronens Fald nu blev til en Bekymring for den for stærke Stigning, der indtraadte. Hertil var flere Forhold medvirkende. Først den iværk-

satte Kreditindskrænkning og den høje Diskonto, dernæst dette, at private kunde laane i Udlandet, fordi vi herhjemme havde den høje Diskonto, medens Udlandets var lavere. Man undlod at betale Varer i Udlandet saa længe som muligt, da Kronen steg; thi jo længere man udsatte det, des billigere slap man fra det. Indskrænkning af Lagrene fandt Sted, og man betalte, som sagt, saa sent som muligt. Strejken i Sommer var medvirkende til den ringe Import, og det forbedrede Handelsbalancen. Alt dette formindskede Efterspørgselen efter fremmed Valuta, og dette bevirkede, at den faldt, det vil sige, at Kronen steg. Endelig og navnlig kan det anføres, at Spekulanter opdagede, at der var Penge at tjene paa Kronen i Danmark. De satte ind, og de drev Kronen ret hurtigt op til 90. Den stod i Juni Maaned i 71, i Juli i 79, sidst i August i 90 og siden lidt over 90. Der var i Loven indsat en Bestemmelse om et Valutaudvalg, der havde visse Beføjelser, men ingen af os, heller ikke dette Udvalg, tænkte paa, at Kronen skulde gaa saa hurtigt op over 90, og vi maa, som jeg for Resten før har udtalt, stærkt misbillige, at Nationalbanken, trods Valutaudvalgets Opfordring, ikke satte den høje Diskonto ned for dog at bremse Stigningen noget, en Stigning, der var udenfor alle Forudsætninger. Men da Spekulationen fik den Tryghed, at nu kunde Kronen ikke gaa under 70, saa turde den sætte ind, og det anser jeg for mit Vedkommende for et Varsel om, hvad vi kan vente, der vil ske, naar vi nu i dette Forslag garanterer en Mindstekurs paa 89.

Til Brug for de Forhandlinger, der førtes mellem Valutaudvalget og Erhvervsministeriet, blev der indhentet Udtalelser fra Erhvervene og forskellige Institutioner og Enkeltpersoner, og disse Udtalelser findes som Bilag til Lovforslaget. Paa den Tid, da disse Udtalelser indhentedes, var Kronen oppe ved og over 90; men det var dog sket saa nylig, at Prisdaldet endnu ikke rigtig havde virket, ikke var naaet til at øve noget føleligt Tryk endnu, og dette kan maaske have præget disse Udtalelser noget. Flere bildte sig aabenbart ind, at naar vi nu var ved 90, kunde vi lige saa godt straks gaa i Pari og tage de sidste 10 Points med. Det vilde nu ikke gaa saa glat desværre. Men ved Spørgsmaalet om, hvad Erhvervene sagde, ligger det nærmest for mig at pege paa Landbrugets Stilling.

I Nationalbankens Valutakonference fremhævede jeg som den bedste Udvej at